

Tiina Elo vihr ym.

Lakialoite laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella muutetaan eläinten hyvinvoinnista annettua lakia (693/2023). Lain 13 §:ään lisätään uusi momentti 4, jossa kielletään elävien kohde-eläinten käyttö harrastustoiminnassa, jos kohde-eläin joutuu kärsimään kipua, pelkoa tai stressiä ja kohde-eläin voi vahingoittua toiminnan seurauksena. Jos toiminta voi aiheuttaa kohde-eläimen hyvinvoinnille merkittävää haittaa, elävän kohde-eläimen sijaan on käytettävä muita vaihtoehtoja. Lisäksi säädetään erikseen, että elävien kohde-eläinten käyttö luolakoirien soveltuvuuskokeissa ei olisi sallittua.

PERUSTELUT

Lakimuutoksen tarkoituksena on tarkentaa säädöstä eläinten kielletystä kohtelusta niin, että harrastustoiminnassa käytettävien kohde-eläinten hyvinvointi huomioidaan paremmin lainsäädännön tasolla. Lisäksi säädetään erikseen, että elävien kohde-eläinten käyttö luolakoirien soveltuvuuskokeissa ei olisi sallittua.

Luolakoirien taipumuskokeen tarkoituksena on jalostustyön suunnittelua varten selvittää koirien taipumukset ja sopivuus luolassa työskentelyyn. Luolakoirien taipumuskokeissa käytetään eläviä kohde-eläimiä, kettuja, jotka altistuvat kokeissa ja harjoituksissa toistuvasti merkittävälle kärsimykselle ja stressille.

Maaliskuussa 2023 Oikeutta eläimille -järjestö julkaisi Vihdissä ja Mynämäellä salaa kuvattua videomateriaalia, jossa näkyi, miten luolakoirat pannaan taipumuskokeissa vanerisiin keinoluoliin, joissa niitä odottaa elävä kettu. Sääntöjen mukaan koirien ja kettujen välille ei saa syntyä kontaktia, mutta julkisuuteen tulleilla videoilla näkyi, kuinka eläinten välille annettiin kehittyä tappelutilanteita.

Nykyisessä laissa eläinten hyvinvoinnista (693/2023) säädetään jo, että eläinkilpailu ja -näyttely eivät saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia. Hallituksen esityksessä laiksi eläinten hyvinvoinnista (HE 186/2022 vp) on todettu, että eläinkilpailu tai eläinnäyttely vaarantaisi tarpeettomasti eläinten hyvinvointia ainakin silloin, kun toiminnassa vahingoitettaisiin tarkoituksellisesti eläimiä. Tarkoituksellisesta vahingoittamisesta olisi kyse esimerkiksi silloin, kun eläinten

Lakialoite LA 18/2024 vp

annettaisiin tapella keskenään. Eläinten hyvinvoinnille aiheutuva vaara olisi tarpeetonta myös silloin, kun vaara voidaan helposti poistaa tai kun sitä voidaan riittävästi vähentää. Hyväksyttävää ei olisi esimerkiksi sellaisen luolakoirien taipumuskokeen järjestäminen, jossa ei yritettäisikään estää koekoiran ja kohde-eläimen välistä kontaktia, vaan yksi eläin voisi helposti vahingoittaa toista puremalla tai kynsimällä.

Sen sijaan nykyisessä laissa ei suoraan rajoiteta kohde-eläinten käyttöä harrastustoiminnassa eikä lakiin ole kirjattu kategorista kieltoa kohde-eläinten käytöstä luolakoirien taipumuskokeissa.

Useat eläinsuojelujärjestöt sekä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta ovat vaatineet elävien kettujen kieltämistä luolakoirien taipumuskokeissa ja harjoituksissa. Muiden muassa eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Animalia ja SEY ovat lausunnoissaan eläinten hyvinvointilaista (693/2023) suositelleet lisättäväksi lakiin elävien kohde-eläinten käytön kiellon luolakoirien soveltuvuuskokeissa.

Eduskunnan ympäristövaliokunta esitti lausunnossaan (YmVL 44/2022 vp) harkittavaksi, tulisi-ko eläinten hyvinvointilain käsittelyn yhteydessä toteuttaa luolakoirien taipumuskokeiden kiello juuri elävien kettujen käytön takia. Valiokunta totesi lausunnossaan, että kettuja pidetään turkistarhaa vastaavissa pelkistetyissä olosuhteissa eivätkä kettujen pito-olosuhteet turvaa niiden hyvinvointia. Elävän ketun käyttö luolakoirien taipumuskokeissa ei ole välttämätöntä luolametsästyksen jatkamisen kannalta. Muun muassa seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on tämän vuoksi asiantuntijakuulemisten perusteella päätenyt yksimielisesti suosittamaan elävällä kohde-eläimellä toteutettavien taipumuskokeiden kielloa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 13 § seuraavasti:

13 §

Kielletty kohtelu

Eläintä ei saa käsitellä tai kouluttaa kovakouraisesti tai muuten sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla tavalla.

Lakialoite LA 18/2024 vp

Eläintä ei saa rasittaa liikaa eikä pitää kohtuuttoman ankarassa kurissa. Eläimen koulutuksessa ja käytössä on otettava huomioon eläimen osaamistaso ja suorituskyyky. Eläintä ei saa pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä.

Eläintä ei saa tarpeettomasti vahingoittaa. Eläimen tarpeettomana vahingoittamisena ei pidetä koiran tai muun eläimen käyttämistä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä, joihin tehtävän luonteen vuoksi liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta.

Eläviä kohde-eläimiä ei saa käyttää harrastustoiminnassa, jos kohde-eläin joutuu kärsimään kipua, pelkoa tai stressiä ja kohde-eläin voi vahingoittua toiminnan seurauksena. Jos toiminta voi aiheuttaa kohde-eläimen hyvinvoinnille merkittävää haittaa, elävän kohde-eläimen sijaan on käytettävä muita vaihtoehtoja. Elävien kohde-eläinten käyttö luolakoirien taipumuskokeessa ei ole sallittua.

Eläintä ei saa värjätä sen ulkonäön muuttamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä on pidettävä eläinten kovakouraisena käsittelynä tai koulutuksena, liikana rasittamisena, kohtuuttoman ankarana kurissa pitämisenä tai eläimen tarpeettomana vahingoittamisena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 24.5.2024

Tiina Elo vihr
Hanna Holopainen vihr
Anna Kontula vas
Inka Hopsu vihr
Mai Kivelä vas
Sofia Virta vihr
Atte Harjanne vihr
Veronika Honkasalo vas
Jenni Pitko vihr
Ritva Elomaa ps